

Matèria: Llatí	Nivell: 1R Batxillerat	Trimestre: Anual
Departament: Romàniques	Observacions:	
OBJECTIUS		
<p>La matèria de llatí del batxillerat (Llatí 1 i Llatí 2) té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Assolir la competència d'interpretar, d'una manera coherent, el contingut d'un text de dificultat mitjana, preferentment en prosa, aplicant els coneixements morfosintàctics i lèxics bàsics de la llengua llatina. 2. Reflexionar, en general, sobre els conceptes morfosintàctics i semàntics propis d'un sistema lingüístic i establir relacions entre àmbits lingüístics diversos. 3. Relacionar fets lingüístics del llatí (fonètica i prosòdia, flexió nominal, pronominal i verbal, lèxic) amb altres de les llengües que en deriven, principalment del català, del castellà i de l'aranès, si s'escau. 4. Identificar i reconèixer les principals realitzacions històriques, sociopolítiques, literàries i culturals del poble romà i assenyalar la seva repercussió en la història d'Occident, tot apreciand-les com una clau per interpretar realitats i esdeveniments posteriors. 5. Extreure informació de textos llatins diversos, originals i en traducció, pertanyents als diferents gèneres literaris, tot distingint-ne els trets essencials. 6. Adonar-se i valorar que la llengua i la cultura llatines han perllongat la seva influència en el temps i han esdevingut un model imitable per a generacions posteriors. 7. Valorar positivament l'esperit eclèctic i pragmàtic romà com un element integrador de diferents corrents de pensament i actituds (ètiques i estètiques) que conformen l'àmbit cultural d'Occident. 8. Obtenir informació a partir de fonts literàries i de tota mena, utilitzant amb autonomia i esperit crític les dades que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació sobre el món clàssic, interpretar-les i extreure'n conclusions. 9. Tenir una visió humanitzada de l'entorn mitjançant el contacte amb les llengües i la cultura clàssiques, i reconèixer i estimar els valors dels autors antics com a font del pensament i de l'art del món occidental. 		

CONTINGUTS

La llengua llatina

- Representació, mitjançant mapes geogràfics o conceptuals, de l'evolució de la llengua des de l'indoeuropeu fins al llatí, tenint en compte la influència d'altres llengües en la formació del llatí.
- Identificació de les etapes, àmbits i registres del llatí fins al segle VI dC.
- Reconeixement de les causes de la fragmentació lingüística de l'Imperi romà i de la formació de les llengües romàniques. Identificació d'algunes lleis fonètiques senzilles i dels mecanismes d'evolució del llatí a les llengües romàniques a partir de la deducció de regles de derivació per mitjà de l'observació de canvis constants.
- Definició dels conceptes de llatí medieval i de llatí humanístic.
- Caracterització del llatí com a llengua flexiva. Reconeixement de les diferències i semblances entre l'estructura de la llengua llatina i la de les llengües romàniques, o altres de conegudes per l'alumnat, sobretot pel contrast entre els textos llatins i la seva traducció, sense oblidar l'ordre dels mots.
- Coneixement de les nocions bàsiques de fonètica, prosòdia i grafia llatines, i aplicació d'aquests coneixements a la lectura i a l'evolució d'algunes paraules a la llengua pròpia.
- Desenvolupament de les competències lingüístiques pròpies del coneixement bàsic de la morfologia nominal i pronominal.
- Reconeixement de formes verbals personals que presenten un índex elevat de freqüència (present, pretèrit perfet, pretèrit imperfecte i plusquamperfet) i de formes no personals (infinitiu i participi passat).
- Aplicació dels coneixements bàsics de sintaxi nominal, verbal i oracional en la interpretació de textos llatins i en la seva transformació, si escau.
- Identificació i interpretació de les partícules d'ús més freqüent.
- Valoració de la funció sintàctica de cada element de la frase, tenint en compte les característiques morfològiques i la seva integració en sintagmes.

Els textos llatins i la seva interpretació

- Desenvolupament de les competències lingüístiques en la llengua pròpia per poder interpretar textos en llatí.
- Lectura comprensiva de textos llatins originals, per extreure'n la informació principal o el sentit general del seu contingut.
- Interpretació de textos originals, especialment en prosa, i de qualsevol època de la llatinitat, analitzant implícitament i explícita, si cal, els diversos elements que els conformen.

- Aplicació de les tècniques de traducció i de comentari, tot valorant el contingut dels missatges dels textos que es treballen.
- Aplicació de la tècnica de retroversió de textos breus.

El lèxic llatí

- Aprenentatge de lèxic llatí d'ús més freqüent.
- Reconeixent de l'origen llatí del lèxic de la llengua catalana i castellana, i aranesa si escau, aplicant nocions d'evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí a les llengües romàniques.
- Identificació d'expressions llatines en el registre estàndard de la llengua pròpia.

Roma i la pervivència de la cultura clàssica

- Localització de les principals àrees geogràfiques, límits i llocs rellevants de l'àmbit del món romà en les diferents èpoques d'expansió.
- Reconeixement de les diferents etapes de la història de Roma del segle VIII aC al VI dC. Identificació dels factors que van permetre la consolidació de la dominació romana i dels que van provocar la crisi posterior. Identificació dels tres sistemes polítics (monarquia, república i imperi) i de les causes del pas del sistema republicà al sistema imperial.
- Anàlisi dels elements fonamentals de l'organització política, social i religiosa. Identificació de les magistratures principals, del paper de les classes socials en l'evolució de Roma i de les característiques fonamentals de la religió romana.
- Lectura i anàlisi d'alguns textos de contingut històric i reconeixement dels principals personatges que intervenen en la història de Roma.
- Caracterització d'alguns aspectes de la vida quotidiana a Roma, en especial l'habitatge, la família i l'oci.
- Identificació de les característiques fonamentals de la tècnica i l'art.
- Valoració de l'esperit eclèctic, pragmàtic i integrador de cultures propi dels romans en el pensament, la cultura i l'art.
- Lectura i interpretació de mapes, de plànols i d'imatges, corresponents a escenaris històrics, a estructures urbanes i a edificacions de caràcter públic i privat del món romà.
- Valoració de la vigència d'usos i costums romans en la societat actual.
- Anàlisi de les causes, de l'evolució i dels principals factors del procés de romanització a Hispània i al territori de l'actual Catalunya. Identificació i valoració de les principals restes materials de la presència romana.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Les competències que desenvolupa la matèria de llatí són tres: la competència lingüística, la competència artística i cultural i la competència social i ciutadana. Un dels vessants fonamentals de l'estudi de la matèria de llatí és la competència lingüística. El llatí és un bon instrument per estimular la reflexió sobre la llengua pròpia i, per extensió, sobre el funcionament de qualsevol sistema lingüístic, de les llengües ja conegudes per l'alumnat o de les que pugui arribar a conèixer, ja que la lectura i comprensió d'un text llatí comporta, d'una manera implícita o explícita, un exercici de traducció amb unes regles que impliquen la comparació d'estructures lingüístiques diferents i la seva comprensió conscient. Igualment, l'estudi del llatí serveix per reforçar el coneixement etimològic no sols de la llengua pròpia, sinó també d'altres llengües romàniques i, fins i tot, no romàniques. L'etimologia justifica la grafia i el significat de les paraules i reforça la base dels coneixements lingüístics i culturals. Un altre vessant de la matèria és la competència artística i cultural, atès que tota la cultura llatina i clàssica ha tingut i continua tenint una gran influència en el món occidental, la literatura, les representacions artístiques, la música, etc. Destaquen, sobretot, la literatura clàssica, que ha influït constantment i al llarg de totes les èpoques, i la mitologia, que forma part del bagatge cultural del passat i d'avui dia, en el teatre, en el cinema, en la iconografia, en la publicitat, etc. La literatura llatina mereix un tractament singular per dues raons. En primer lloc, perquè la lectura de les obres més importants dels autors llatins augmenta el cabal cultural de l'alumnat de batxillerat amb vista a esdevenir lectors adults ben formats o, si escau, universitaris amb una base imprescindible a l'hora de fer front a estudis d'humanitats o de ciències socials. En segon lloc, perquè la influència de la literatura llatina en la literatura i en l'art occidentals ha estat determinant i, per tant, el seu coneixement contribueix a comprendre molts aspectes del nostre entorn cultural passat i present.

L'estudi de l'humanisme i les humanitats contribueix a desenvolupar la competència social i ciutadana. Ha de servir per provocar una reflexió profunda sobre l'ésser humà i, per tant, per propiciar una actitud de respecte i d'estima per les diverses manifestacions ètniques, culturals, lingüístiques, religioses i de lluita contra les desigualtats. El caràcter universal dels valors de la tradició clàssica i els fortíssims lligams amb la nostra civilització han de potenciar la consciència de pertinença social i comunitària i afavorir la cohesió social dins el respecte per la diversitat.

L'estudi de la llengua llatina i de la civilització romana contribueix al desenvolupament de les competències del batxillerat. Cal tenir en compte que el llatí, com qualsevol altra llengua, és una eina de comunicació i, per tant, el seu estudi contribueix al reforç de la competència comunicativa. Per tant, l'estudi de la llengua llatina haurà de ser organitzat tenint present aquesta circumstància. La reflexió lingüística a què obliga el seu caràcter de llengua flexiva, des del punt de vista morfològic, sintàctic i lèxic, té un valor innegable en l'estructuració mental de l'alumnat i en el coneixement profund del funcionament de les estructures lingüístiques, bàsic per a una bona competència comunicativa, oral i escrita.

La multidisciplinarietat del currículum de llatí condueix al desenvolupament de la competència en la gestió i el tractament de la informació i la recerca, necessària per generar coneixement des d'una visió integradora. L'estudi de la matèria obliga, doncs, a fer ús de disciplines diferents: filologia, arqueologia, història antiga, història de l'art, epigrafia, numismàtica, etc., i al maneig de fonts ben diverses, des de textos literaris antics

a la visita directa fins a restes materials, en què el maneig de les TIC i les habilitats de localització, selecció, síntesi i elaboració de la informació esdevenen una eina indispensable. La capacitat tecnològica necessària per a aquest treball i la capacitat de localització, ús i síntesi de la informació contribueixen també al desenvolupament de la competència digital.

El fet que sigui possible fer un acostament global a una llengua i civilització com la romana, estretament vinculada a la nostra, però al mateix temps emmarcada en un espai temporal tancat i acabat, fa possible la construcció d'un model d'anàlisi de la realitat, que afavoreix la competència de coneixement i interacció amb el món. Els coneixements adquirits propicien la comprensió integral del món actual, en els vessants social i cultural. L'anàlisi crítica de fets i problemes socials, la necessària consciència de la perspectiva històrica, l'empatia en l'aproximació a altres cultures, la consideració de la dimensió temporal dels processos d'evolució de les societats i dels seus productes literaris, tecnològics i culturals, i la valoració de diferents manifestacions culturals i artístiques es converteixen en indispensables. Caldrà enfocar la matèria de manera que contribueixi també al desenvolupament de la competència interpersonal. El treball en equip i les activitats que requereixen, tant habilitats dialògiques o de col·laboració personal com de treball autònom i autoregulat, són fonamentals. L'humanisme, la filosofia i la manera d'entendre la vida del món clàssic pot aportar elements per a la reflexió que contribueixin a la formació global de l'alumnat i al seu compromís en la ciutadania activa, prenent com a punt de partença per a la reflexió una civilització com la romana, en què la vida pública i la moral ocupaven un lloc fonamental.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Comprendre i interpretar el contingut de textos llatins originals de dificultat adequada als coneixements de l'alumnat, preferentment en prosa i narratius o descriptius.
2. Analitzar el contingut de textos en llengua llatina de manera implícita, i explícita quan es consideri oportú.
3. Aplicar els coneixements morfosintàctics i lèxics en la transformació d'estructures gramaticals o d'unitats lingüístiques.
4. Descriure alguns trets històrics, socials, religiosos, d'organització política, o d'aspectes de la vida quotidiana que caracteritzen el món romà. Descriure factors característics de la tècnica i de l'art romà.
5. Comentar el contingut de textos llargs d'autors clàssics en traducció o d'estudiosos del món romà, o d'imatges i representacions gràfiques, i distingir aspectes històrics o culturals.
6. Reconèixer en el lèxic de les llengües romàniques conegudes per l'alumne/a paraules d'origen llatí i identificar canvis fonètics, morfològics, sintàctics i semàntics experimentats al llarg de la seva evolució.
7. Elaborar treballs per comprendre i ampliar els coneixements sobre el món clàssic, aplicant les tècniques d'anàlisi, síntesi i comentari, i cercant informació en fonts diverses, directes o consultades per mitjà de l'ús de les TIC.
8. Reconèixer i valorar alguns exemples de la pervivència del llegat clàssic en el passat i en l'actualitat.

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

ACTITUD, VALORS I NORMES, CONTINGUTS : Exàmens teòrics i morfològics. N'hi haurà mínim dos per trimestre. Es descomptarà fins a 1 punt per faltes d'ortografia. Suposaran el 60% de la nota.

PROCEDIMENTS: Lliurament d'activitats proposades, presentacions orals, lectures, feines voluntàries, dossier trimestral optatiu... Suposaran el 30% de la nota.

ACTITUD, VALORS I NORMES: Participació activa a l'aula, entrega puntual de deures, respecte vers els companys i la professora, bon comportament i cura del material. Suposarà el 10% de la nota.

Faltes d'assistència. L'alumnat pot justificar la falta d'assistència a un examen, essent justificat per la pròpia família mitjançant trucada telefònica o agenda al seu tutor/a de grup.

Faltes injustificades. Segons queda recollit en les NOFC del centre i redactat de la següent manera: "Si es fa un 10% de faltes no justificades d'una mateixa matèria, durant un trimestre, (per exemple: 5 faltes en matèries de 4 hores setmanals), es perd el dret d'exàmens parcials (avaluació contínua). Suposarà anar a la recuperació trimestral directament."

La nota de final de curs s'obtindrà a partir de la mitjana aritmètica de les qualificacions obtingudes als tres trimestres.

Al final de cada trimestre el calendari anual reserva uns dies per a les recuperacions d'aquells alumnes que no hagin superat la matèria. Aquest examen avaluarà els continguts de tot el trimestre i la nota màxima que es podrà obtenir serà d'un 5.

Durant el mes de maig hi ha previstes proves extraordinàries de recuperació que avaluaran la totalitat dels continguts del curs. Si en aquesta convocatòria tampoc es supera la matèria, l'alumne encara tindrà la possibilitat de presentar-se a les proves extraordinàries que es faran en les mateixes dates que tenen lloc les PAU. L'alumne, per tant, no tindrà la possibilitat de presentar-se a aquestes fins a la convocatòria de setembre. També existeix la possibilitat de fer un examen de millora per a aquells alumnes que, tot i haver aprovat, vulguin millorar la seva qualificació. L'examen es farà a la convocatòria extraordinària de maig i l'alumne haurà de comunicar al professor de la matèria que s'hi presentarà. Els continguts de la prova faran referència a aquells impartits durant tot el curs i la millora de la qualificació es fixarà en un màxim de dos punts.

Cal consultar els criteris d'avaluació per a un possible canvi d'avaluació en cas de confinament o classes telemàtiques a causa de la pandèmia generada per la covid-19.